

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen 6. kontor/3.1/2.1

Sagsnr.: 2011-20-2301-00737/Dep. sagsnr. 9614

Den 31. marts 2011

FVM 885

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til EU-liste om fødevaretilsætningsstoffer til fødevarer – Bilag II i forordning (EF) nr. 1333/2008 (komitèsag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Ifølge forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer skal der opføres en EU-liste over alle fødevaretilsætningsstoffer og deres anvendelsesbetingelser. Der er tale om en overførsel af de tilsætningsstoffer og deres anvendelsesbetingelser, der allerede findes i bilagene til de tre direktiver om tilsætningsstoffer, der hidtil har været gældende i EU. Der er derfor som udgangspunkt ikke tale om en ændret anvendelse af fødevaretilsætningsstoffer. Listen vil blive udformet som en oversigt over fødevarergrupper, som man kender det fra FAO/WHO's Codex Alimentarius og den danske Positivliste. Formålet med listen er at gøre reglerne mere klare. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at have nogen indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen kan støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsendt forslag til en EU-liste for de fødevaretilsætningsstoffer, der må anvendes til fødevarer, og deres anvendelsesbetingelser.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 10 og artikel 30, stk. 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer.

Forslaget skal behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 mæ-

der. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH) den 8. april 2011.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilætningsstoffer skal alle godkendte tilsætningsstoffer og deres anvendelsesbetingelser overføres til en fælles EU-liste for tilsætningsstoffer.

På nuværende tidspunkt findes reglerne i tre direktiver, nemlig sødestofdirektivet, farvestofdirektivet og diversedirektivet, og deres mange bilag. Det er ikke hensigten at ændre anvendelsen af tilsætningsstoffer, men da overførelsen sker på baggrund af en fælles fortolkning, er der sket præciseringer af visse anvendelser. Der vil blive indført en overgangsperiode på 18 måneder for at sikre, at fødevarer, der hidtil har været lovlige på baggrund af national fortolkning af de tre tilsætningsstoffdirektiver, kan blive tilpasset EU-listen.

EU-listen ligner den danske Positivliste i sin opbygning. Alle fødevarer er inddelt i 17 fødevarergrupper med en række undergrupper. For hver gruppe kan man se, hvilke tilsætningsstoffer, der må anvendes til de enkelte fødevarer og i hvilke mængder. Derudover skal EU-listen indeholde beskrivelser af hver gruppe, så det er nemmere at indplacere produkter i den rigtige kategori.

Alle tilsætningsstofanvendelserne i bilag II opfylder kravene i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1333/2008, artikel 6, om fødevarertilætningsstoffer.

Det betyder, at de fødevarertilætningsstoffer og deres anvendelsesbetingelser, der fremgår af listerne i bilag II, skal overholde de generelle krav til tilsætningsstoffer, som er:

- at der er en teknologisk begrundelse for anvendelsen,
- at anvendelsen er sundhedsmæssigt forsvarlig, og
- at anvendelsen ikke vildleder forbrugeren.

Nærværende forslag indeholder desuden godkendelse et enkelt nyt tilsætningsstof, en enkelt udvidet anvendelse af et allerede godkendt tilsætningsstof, begrænsninger for anvendelse af en række farvestoffer, forbud mod tre farvestoffer, samt nedsættelse af grænseværdier for farvestoffet lycopen (E 160d).

Det nye tilsætningsstof basisk methacrylate copolymer er et overfladebehandlingsmiddel, der godkendes til kosttilskud og fødevarer til særlig ernæring i fast form i en mængde på 30mg/kg. Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har den 10. februar 2010 udtalt, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder med stoffet ved de foreslåede anvendelser. Basisk methacrylate copolymer får tildelt E-nummeret E 1205.

Forslaget indeholder en revideret anvendelse af antiklumpningsmidlet siliciumdioxid (E 551), som i forvejen er godkendt til en række fødevarer. Scientific Committee on Food (SCF) har den 18. maj 1990 udtalt, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder med stoffet, og der er ikke fastsat en ADI-værdi (anbefalet daglig indtag). Udvidelsen gælder anvendelse af siliciumdioxid i salterstatninger, som typisk sælges i varme og fugtige medlemsstater.

En række farvestoffer, der ikke længere anvendes i de fødevarer, hvortil de er tilladt, slettes i de fødevarergrupper, hvor de ikke længere er relevante. Det drejer sig om visse farvestoffer i aromatiseret forarbejdet ost, konserverede røde frugter, fiske og skaldyr/bløddyr -pasta, forkogte skaldyr og bløddyr samt røget fisk.

Derudover vil de tre farvestoffer beta-apo-8'-carotensyre (E 160f), canthaxanthin (E 160g) og brown FK (E 154) blive forbudt, da de ikke længere anvendes.

For farvestoffet lycopen (E 160d) foreslås det at nedsætte grænseværdierne for anvendelse i en lang række fødevarer. Lycopen har i mange år været godkendt som fødevarerilsætningsstof, og i 2009 blev lycopen fra tre forskellige kilder godkendt som novel food¹. I forbindelse med en ansøgning om godkendelse af lycopen under novel food reglerne, har Kommissionen haft fokus på, at indtaget af lycopen kan blive for højt, og derfor bliver grænseværdierne nu nedsat. Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer, at med de nedsatte grænseværdier kan indtaget kun blive for højt for børn, hvis de indtager for meget lycopen som novel food.

Af forslaget fremgår det, at Kommissionen på foranledning af Kommissionsbeslutning 2010/561/EF om danske nationale grænseværdier for brugen af nitrit i visse kødprodukter, skal revurdere anvendelserne af nitrit i EU. Der skal være et forslag klar senest maj 2015.

For så vidt angår farvestofferne quinolin gult (E 104), sunset yellow (E 110) og Ponceau 4R (E 124) fremgår det af forslaget, at Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA's) revurdering har vist, at nogle forbrugere kan overskride ADI (Anbefalet Dagligt Indtag). Kommissionen arbejder på et forslag om at reducere de gældende grænseværdier for stofferne og forventer at have et forslag klar til afstemning i juli 2011. Der har siden 20. juli 2010 været krav om, at produkter, der indeholder disse stoffer, skal mærkes med "kan have en negativ

¹ Jf. Kommissionens beslutning 2009/362/EC, 2009/365/EC og 2009/355/EC

indvirkning på børn”. Da man nu skal mærke med denne advarsel, forventer Kommissionen, at brugen af disse farvestoffer vil falde uafhængigt af en ændring af anvendelsesbetingelserne.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har i 2008 nedsat TWI (tolerabelt ugentlig indtag) for aluminium. Da aluminium-holdige tilsætningsstoffer kan bidrage væsentlig til indtaget af aluminium, arbejder Kommissionen på at nedsætte grænseværdierne for aluminium-holdige tilsætningsstoffer. Forslaget forventes klart i september 2011.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftsproceduren med kontrol

Gældende dansk ret

Fødevaretilsætningsstoffer reguleres af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 om fødevaretilsætningsstoffer, men da bilagene til forordningen ikke var udarbejdede ved forordningens anvendelsesdato, den 20. januar 2010, fandt man det nødvendigt at bibeholde artikel 2, stk. 1-2 og stk. 4 med tilhørende bilag i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 94/35/EF af 30. juni 1994 om sødestoffer til brug i levnedsmidler, artikel 2, stk. 1-6, og stk. 8-10 samt bilag I-V i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 94/36/EF af 30. juni 1994 om farvestoffer til brug i levnedsmidler og artikel 2, artikel 4 og bilag I-V i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 95/2/EF af 20. februar 1995 om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farvestoffer og sødestoffer.

Den danske Positivliste, der er en implementering af de nævnte direktiver, og som er en del af bekendtgørelse nr. 93 af 4. februar 2011 om tilsætninger mv. til fødevarer, finder derfor på nuværende tidspunkt anvendelse, men vil blive ophævet, når bilag II finder anvendelse.

Konsekvenser

Forslaget har ikke nogen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, og indebærer ikke administrative byrder for erhvervet.

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at have nogen indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet der er tale om en direkte overførsel fra allerede gældende EU-regler.

Alle fødevaretilsætningsstoffer skal over de kommende år reevalueres for at evaluere stoffernes konkrete nuværende anvendelse. Reevalueringen er beskrevet i forordning (EF) nr. 257/2010 og forventes at vare frem til 2020. Der er mulighed for, at reevalueringerne kan give anledning til begrænsninger i anvendelsen af fødevaretilsætningsstoffer.

Når EU-listen i bilag II finder anvendelse, vil danske regler på området blive ophævet. Bekendtgørelse om tilsætninger mv. til fødevarer vil derfor blive tilpasset ved at Positivlisten i bilag 7 samt henvisninger hertil i bekendtgørelsen ophæves.

Høring

Forslaget har været i høring via høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Bryggeriforeningen har bemærket, at der i underkategori 14.2.1 om "Beer and malt beverages", hvor Karamelfarve er tilladt, er indføjet "only beer". Bryggeriforeningen har tidligere anmodet Fødevarestyrelsen om, at bemærkningen "only beer" slettes, da maldrikke i en lang årrække har været tilsat karamelfarve. Bryggeriforeningen har været i dialog med den europæiske bryggeriforening Brewers of Europe om problemstillingen, og Brewers of Europe har efterfølgende drøftet en mulig løsning med Kommissionen, som kan bestå i, at der indsættes en beskrivelse af produktet i den descriptor, der udarbejdes til underkategorien.

DI Fødevarer udtrykker tilfredshed med, at der nu kun er et dokument, hvilket fremmer læsevenligheden. Endvidere påpeger DI Fødevarer et problem med hensyn til indplacering af børnekosttilskud i fødevarergrupperne på bilag II samt anvendelsen af tilsætningsstoffet E307 til fiskeolie.

Landbrug & Fødevarer er kommet med redaktionelle bemærkninger, som er indsat direkte i forslaget.

Fødevarestyrelsen har endvidere modtaget forslag til konkrete rettelser til de enkelte fødevarergrupper og introduktionen i forslagets del A-B fra Landbrug & Fødevarer, DI Fødevarer, Danske Spiritusfabrikanter, Bryggeriforeningen og Danisco A/S.

Derudover har Fødevarestyrelsen afholdt 2 møder med interessenter for at gennemgå de foreløbige forslag til EU-listen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig generelt positiv til forslaget, som vil medføre en mere harmoniseret fællesskabsregulering af fødevarertilætningsstoffer, og som bygger på risikoanalyseprincipperne, der blandt andet indebærer en videnskabelig vurdering af alle stoffer, der kan indebære en sundhedsmæssig risiko.

For de tre farvestoffer quinolin gult (E 104), sunset yellow (E 110) og ponceau 4R (E 124), for hvilke der er risiko for at nogle forbrugere overskrider ADI (anbefalet dagligt indtag), arbejder regeringen for, at grænseværdierne nedsættes hurtigst muligt. Regeringen ser derfor frem til Kommissionens forventede forslag om at revidere de gældende grænseværdier.

Vedrørende høringssvaret fra Bryggeriforeningen om karamelfarver til maldrikke, skal det oplyses, at regeringen arbejder for, at der indsættes en beskrivelse af produktet i den descriptor, som udarbejdes til underkategorien.

Vedrørende høringssvaret fra DI Fødevarer vil regeringen arbejde for, at der foretages de nødvendige ændringer i forhold til en mulig anden indplacering af børnekosttilskud i fødevareregrupperne. Vedrørende bemærkningen fra DI Fødevarer om anvendelsen af tilsætningsstoffer til fiskeolier, er det imidlertid regeringens holdning, at produktet er omfattet af fødevarergruppe nr. 17 ”kosttilskud”, hvorfor der kan ske den pågældende ønskede tilsætning af tilsætningsstoffer.

Regeringen kan således støtte forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre medlemsstaters holdninger til forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.